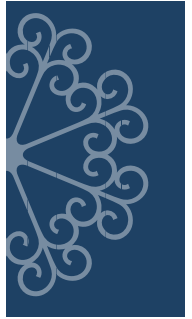




בית מדרש



509

פרשת שמות

זמני כניסת ויציאת השבת

★	☸	
17:30	16:14	ירושלים
17:30	16:30	בני ברק
17:45	16:29	ציריך
17:29	16:00	וינה
17:48	16:31	אנטוורפן
18:02	16:39	פריז
17:01	15:51	לונדון



דבר הישיבה

יומא טבא לרבנן

הלימוד בהספק היה בנפשו של מרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ותמיד היה מעודד את תלמידי הישיבה לא להסתפק בלימוד סוגיות העיון, אלא להקדיש זמנים ללימוד בהספק ראוי ולסיים סדרים ומסכתות. בני הישיבה שהשקיעו כוחות בלימוד בהספק, זכו ממנו לעידוד רב.

כששמע על אחד מבני הישיבה שסיים מסכת שהשקיע בה מאמצים וכל שכן סדר שלם או סיום הש"ס היה מציע לו לערוך את הסיום על שולחנו. הוא הציע למסיים להזמין לסיום את בני משפחתו וידידיו, והיה משרה על המעמד אוריה של רוממות רוח ושמחת תורה.

כששני אברכים ותיקים בישיבה סיימו ש"ס, אחרי לימוד משותף של שלושים שנה. אמר להם רבינו שהוא מעוניין לעשות להם את הסיום בביתו. כשנבקע היום, ערכה הרבנית ע"ה סעודת מצוה כיד ה' הטובה עליה, וניכר היה ששמחתם היא שמחתו הפרטית.

סיפר הג"ר בן ציון גוטפרב שבאחד הימים הגיע בחור לרבינו ואמר שברצונו לערוך סיום על סדר קדשים עליו עמל כמה שנים. כמוכן שרבינו שמח מאוד לערוך את השמחה הגדולה בביתו. כשהגיע הבחור עם הוריו, אחיו וכל משפחתו ישב רבינו במזרח ולמרות חולשתו העצומה באותו היום, ניכר היה שהוא יושב כאבי החתן. כאשר סיים הבחור את נוסח הסיום קיבל רבינו כוחות, הוא התקרב לבחור נשקו על מצחו ופרץ בבכי של שמחה וכל הנוכחים נדהמו לראות את בכי ההתרגשות ואת עוצמתה של אהבת התורה של רבינו ששמח בשמחת התורה של אותו תלמיד.

(בכל נפשך)

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מרון המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

עשו שונא ליעקב - ואין הבדל בין הגוים של היום לגוים של פעם הבה נתחכמה לו (א, י).

מתיהרים כי האומות כיום יותר תרבותיים מאשר האומות מלפנים, כי היו אז פראים לא תרבותיים כלל, הרי רואים כי שוים הם בפראותיהם, שוים הם בכל דרכי מעשיהם, כגוים כיום, כגוים ההם, אין כל ביניהם, אין אתם כל איש.

דעת תורה - ביאורים

וברמב"ן מפרש כי אמר שיעשו דרך חכמה שלא ירגישו ישראל כי באיבה יעשו בהם וכו' וכו' אבל אמר לעם כאשר ימצא כל איש אחד ילד יהודי ישליך אותו ביאור ואם יצעק אבי הילד אל המלך או אל שר העיר יאמרו שיבא עדים ויעשה בו נקמה וכו' ועיי"ש אריכות כל דבריו.

מרון המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל הוסיף:

"הגזירה אמת, והחריצות שקר"

הבה נתחכמה לו (א, י).

ואפסיות ההשתדלות אמה: הנה אנו רואים שפרעה חשב להתחכם למושיעין של ישראל וגזר "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", וכבר כתב הסבא מקעלם זצ"ל (חכמה ומוסר, רמ"ד) כי האדם חושב שיוכל

נתחכמה למושיעין של ישראל לדונו במים (רש"י) בשיחה מוסרית שנשא מורנו ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל על מעלת הביטחון

ימים מקדם



הגה"צ רבי מתתיהו סלומון זצוק"ל משגיח ישיבת לייקווד נושא דברים בכינוס למען ישיבת מיר בארה"ב בהשתתפות מרן רה"י רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל, ובכינוסים נוספים עם ראשי הישיבה זצוק"ל ושיבלחט"א. מסע ההלויה יצא מרחבת הישיבה בירושלים היום יום חמישי בשעה 19:30



שני בניה ע"י השלטונות הרוסיים להישלח לארץ גזירה, אל סיביר האימימה והקשה, כולם יראו וחששו מפני העתיד המר הצפוי לנשלחים לסיביר, ולאחר השתדלות ומאמצים רבים הצליחה להשאיר את בנה הקטן בעיירה יחד עם בעלה הגה"צ רבי יצחק אלחנן וולדשיין זצ"ל הי"ד, אולם בסופו של דבר הוברר כי דוקא היא ובנה הגדול ניצלו מגיא צלמות, לאחר שעברו את סיביר וכל מאורעותיה, ואילו בנה הקטן שחשבה אז שניצל, נספה על ידי הנאצים ימ"ש.

שעלינו לעשות. והוסיף עוד, אנו רואים שאין האדם יודע מה ההשתדלות עושה בסופו של דבר. באותו מעמד סיפר מעשה נורא שהתרחש עם זודתו הרבנית גיטל ע"ה (אחותו של מרן רה"י הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, בזיוו"ש רעייתו של מרן המשגיח הגה"צ רבי חיים זאב פינקל זצ"ל) בימי זעם ועברה בשנות השואה הנוראה: היה זה בתחילת ימי המלחמה כאשר נגזר עליה ועל

לשנות את רצון ה', ובאמת לא רק שאינו מצליח אלא שהוא עצמו מוכרח לעשות היפך רצונו, שהנה משה נתגדל בבית פרעה, ונמצא שהוכרח לבסוף לגדל את מושיען של ישראל.

זה מורה לנו - אומר מורנו רה"י רבי רפאל - עד כמה אין קשר ושייכות בין ההשתדלות לבין התוצאות, שאין אדם יודע מה יוצא מההשתדלות. "הגזירה אמת והחריצות שקר", כותב הרמב"ן (בראשית לז, טו), כל ההשתדלות איננה אלא חוק וחיוב התורה

כשכואב צועקים

הנה נתחכמה לו (א, י).

אמרו חז"ל (סוטה דף יא.) "שלשה היו באותה עצה, בלעם ואיוב ויתרו, בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון ביסורין, יתרו שברח זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית".

הקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, הרי על כרחך אתה למד שבאסיפה זו כבר לא היתה כל עצה נגד הגזירה, והראיה שיתרו שברח לא היתה עליו כל תביעה, ואזדרבה עוד קיבל על כך שכר גדול. אם כן מה היתה הטענה כנגד איוב ששתק, שנענש וקיבל על כך יסורים נוראים ביותר?

שיודע שמחאתו לא תועיל כלום. ונראה להוסיף על דבריו, אומר מרן רה"י הגר"ח, אם כך הם פני הדברים למה הוצרך איוב לסבול כל כך הרבה יסורים נוראים, האם לא היה לומד לקח מתוך צרה אחת שהיתה מתרגשת עליו? אלא, רואים אנו מכאן **עד היכן צריך האדם להשתתף בצרת הכלל, שהיה לו לזעוק זעקה גדולה ומרה, כמו זו היוצאת מכל יסורי איוב.**

שיחות מוסר (עמ' כ"ח)

אלא התירוץ הוא, אומרים בשם מרן הרב מבריסק זצ"ל שאיוב נידון מידה כנגד מידה, חולה המתייסר ביסורים זועק מחמת יסוריו, והגם שיודע הוא כי אין בצעקתו להושיע לו במאומה, עם זאת טבע האדם הוא כי מי שכואב לו צועק, והשותק - הרי מוכח שלא כואב לו. איוב היה סבור שאין ביכולתו למנוע מאומה מגזירת פרעה ולכן ששתק, ועל כן באו היסורים לאיוב להורות לו כי הצרות של כלל ישראל לא היו אצלו כיסוריו שלו, אם היה מרגיש בצרתם כשם שמרגיש הוא ביסוריו, היה זועק ומוחה, אף

גזירת השעבוד נתקיימה אצל שבט לוי ע"י לימוד התורה

וימרו את חיייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים (א, יד).

איתא בזוהר הק' (ח"ג, דף קנ"ג ע"א) "בחומר - דא קל וחומה, ובלבנים" - דא ליבון הלכה.

וביאר בזה מרן המשגיח הגה"צ רבי חיים זאב פינקל זצ"ל, דבאמת גזירת שעבוד מצרים כבר נגזרה בברית בין הבתרים, אך לא נתפרש במה יהיה השעבוד, ואם היו ישראל עוסקים בקל וחומר ובליבון הלכה, היו זוכים לצאת בזה ידי גזירת השעבוד, ורק כיון שלא זכו נתקיים השעבוד כפשוטו בחומר ובלבנים

וחתנו הגאון רבי אביגדר נבנצל שליט"א הוסיף בזה, שאצל שבט לוי באמת נתקיימה גזירת השעבוד על ידי לימוד התורה, וכדאיתא בחז"ל (שמות רבה ה, טז), ולכן הם לא היו בכלל גזירת עבודת פרך, וזכו

שזהו "סבלותיכם", ואל תשביתו את העם "מסבלותם" שהוא עבודה קשה.

ואמר עוד הגרא"ב פינקל, דלמדים אנו כמה גזירות קשות ואכזריות אפשר למנוע ע"י עסק התורה, שאף שנגזר על זרעו של אברהם אבינו "ועבדום ועינו אותם", אבל שבט לוי על ידי שעסקו בתורה, והוא יסוד את גזירת העבדות והעינוי לעסק התורה. והוא יסוד גדול להורות לנו שאין אתנו יודע עד כמה האדם מונע מעצמו יסורים ע"י עמל התורה, וכבר שנינו באבות (פ"ג מ"ה) כל המקבל על עצמו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ.

משלחן רבי אליהו ברוך (פר' שמות, עמ' רל"ב)

ונתקיים בהם השעבוד בקל וחומר ובליבון ההלכה ועפ"י זה ביאר מורינו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל מה דכתיב (שמות ה, ד) "ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את העם מסבלותיו **לכו לסבלותיכם**", והוקשה לרש"י מה שייך לומר אצל משה ואהרן לכו לסבלותיכם, הרי שבט לוי לא היה בכלל גזירת השעבוד, ולפיכך נדחק רש"י לפרש הכתוב "לכו לסבלותיכם" היינו למלאכתכם שיש לכם בבתיכם. אכן לפי דברי הזוהר הק' יש לפרש באופן נפלא, דכוונת הכתוב "לכו לסבלותיכם" היינו לשעבוד שלכם שהוא עסק התורה, וזהו **סבלותיכם** של משה ואהרן. ונמצא שפרעה הרשע עשה עצמו כמוכיח בשער ואמר למשה ואהרן לכו לעמול בתורה

תורה שאין יוצאה ממנו מעשה אינה תורה!

ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו (ד, כד). וברש"י: מפני מה נענש מיתה לפי שנתעסק במלון תחילה.

יוצאה ממנו מעשה אינה תורה! - די וואס לערנן ביינאכט און קומען ניט אין די פרי דאווענען איז דאס גוי'שער תורה...

פנינים מרבותינו - ארזי הלבנו

אם אין הוא גואלם אין אחר גואלם, וגם קבלת התורה היה יכול להיות רק על ידו, וכל העולם עומד על זה, וכי יתכן שבשביל התרשלות במצוה תיבטל הכל.

אלא, שתכלית התורה הוא המעשה, ותורה שאין

הגאון ר' לייב מאלין זצ"ל ראש ישיבת בית התלמוד בשיחתו האחרונה שב"ק פר' שמות שנת תשכ"ב דרש כדלהלן:

הנה משה הוא המוכן להוציא את ישראל ממצרים,

ראשית העבודה היא התעוררות עצמית ורק אחריה יקבלו סייעתא דשמיא

וילך משה ואהרן ויאספו את כל זקני בני ישראל ויאמנו העם (ד, כט).

אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו ד' אלוקי העבריים נקרה עלינו וכו', וכן עשה משה כמפורש אח"כ בפסוק וילך משה ואהרן ויאספו את

ואספת את כל זקני ישראל ואמרת אליהם פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים, ואומר אעלה אתכם מעני מצרים וכו' ושמעו לקולך ובאת

דרש הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: הערה נוספת יש להתעורר בפרשיות אלו, ובאמת כבר העיר מזה הסבא מקעלם ז"ל. דכתיב "לך



כל זקני בני ישראל, ויאמן העם. (שמות ד) ורק אח"כ באו משה ואהרן אל פרעה.

ולכאורה היה צריך להיות סדר המעשים בצורה אחרת, שראשית היו צריכים לילך לפרעה שהרי עצם הכניסה לפרעה היא נס גדול וכדאיתא במדרש (ילקוט שמות קעו) שהיו אריות מקיפין את ארמון פרעה, ועצם הבקשה למלך ללא נטילת רשות הרי זו מרידה במלכות וצריך להרגם, אלא ודאי שהיה בזה נס ומופת [וראה במאמר התבוננות ביציאת"מ -

התעוררות עצמית ורק אחריה יקבלו מאת השי"ת סייעתא דשמיא ויוכלו לילך לפרעה, נמצא כי היואמן העם - האמונה העצמית היא התנאי ההכרחי לקיום הגאולה. ואף בדברים הנמצאים קרוב אל האדם מ"מ ללא התעוררות עצמית לא יגיעו לכך, שהרי כמה שאף הקב"ה לגאול את ישראל ומ"מ לו לא קדמה היואמן העם לא היו ישראל נגאלין.

אור יחזקאל -

אמונה (מאמר 'הבאים ישרש יעקב')

לידע דרכי שמים] ואף פרעה עצמו הרגיש בזה ולכן שמעם בנחת וביקש בספרי המלכים האם מלך יש לעבריים ועיי"ש, (שמות רבה ה יד) וכיון שיש בזה נס ומופת לכך היו צריכים לבוא לפרעה ורק אח"כ שיראו ישראל שיש התחלה לגאולה יתכן שיבואו ויאמרו אליהם את דבר ד'.

ומבואר מזאת יסוד גדול בדרכי העבודה, שכל זמן שלא באו לישראל ולא האמינו בישועה אין מקום כלל לילך לבית פרעה, כי ראשית העבודה היא

הנביא מתפעל ומתפלל מגבורת בני ישראל במצרים

שלא נשברה רוחם בקרבם וחיו כל הזמן בתקוה שיבוא הגואל

בהפטרות השבוע פרשת שמות איתא. "הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה, וברשי"י הלא ידעתם מה עשיתי בראשונה הבאים למצרים אשר השריש יעקב צצו ופרחו שם עד מלאו פני תבל תנובה". (ישעיהו כז)

הנביא מתפעל ומתפלל מגבורת בני ישראל במצרים שהיו במשך שנים רבות תחת קושי השיעבוד. ומ"מ לא נשברה רוחם בקרבם וחיו כל הזמן בתקוה שיבוא הגואל וכדאיתא בחז"ל (שמות רבה ה כב) שהיו

במדריגתם הרוחנית, וכל מי שמצא איזה דרך לינצל ואף ע"י התעורבות בין הגויים עשה כן.

וזה שאומר הנביא, בתוך השיעבוד הגדול הזה ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל ומשבעים נפש שירדו למצרים הגיעו עד לששים ריבוא וצצו ופרחו עד שמלאו פני תבל תנובה.

אור יחזקאל - אמונה

(מאמר 'הבאים ישרש יעקב')

מתכנסים וקוראים את התקוה ומצפים למושיען של ישראל, ובפרט שהשיעבוד היה לעקור מהם את האמונה, ואף בשבת היו מחויבים בשיעבוד עד שמשא רע"ה ביקש בעדם יום אחד מנוחה.

ומ"מ נשאר ישראל במצרים קרובים לשרשי יעקב, עד שאיתא בחז"ל שלא שינו את שמם ולא שינו את בגדיהם ולא ניסו כלל להתערב בין המצרים, (ויקרא רבה לד ה) הנה ידוע כי בעת המלחמה האחרונה הנוראה כמה היה קשה לאחינו בני ישראל להשאר

מבאר רבותינו



ויקה יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל נשיאה בעול עם חבירו - במשנת מרן רה"י

ממש, היא המידה שנתנה למשה כח ועוז לשאת את העם, כי מכיון שהרגיש משה בצערם של ישראל כאילו הוא צערו ממש, על כן היה בכוחו לשאתם בחיקו ובלבו.

ועל ידי מידה זו זכה משה רבינו לגילוי שכינה, וכן אמרו חז"ל (שמו"ר שם) "אמר הקב"ה, אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל, ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך, זה מה שנאמר (שמות ג, ד) וירא ה' כי סר לראות, ראה הקב"ה במשה שסר מעסקיו לראות בסבלותם, לפיכך (שם) "ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה".

וסיים מרן רה"י את דבריו, בדיוק נפלא בדברי רש"י האמורים לעיל, "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם" כלומר, אותה הראיה אע"פ שאינה חשובה לאדם כשמיעה, מ"מ היא הגורמת לאדם להרגיש את הזולת, רק על ידי ראיית העין חש האדם בצרות הזולת ומיצר עמו בצרותו, אך לא די בראיה בעלמא, אלא צריך ליתן עיניו, וכשנתן עיניו - או אז מגיעים הדברים אל לבו (שיחות מוסר עמ' רי"ט, רנ"ה, רס"ט)

כשמעו שהרופאים רואים את מצבי כחסר-סיכוי, שמעתי שפרץ בבכי נורא כעשרים דקות...".

כשבא לנחם את אלמנתו של אחד מתלמידיו, ישב דומם לרגע קל, ואחר בכה בדמעות שליש שעה ארוכה, בלי להוציא מילה מפיו (מח ולב, עמ' ק"ה-ק"ו).



בענין זה דרש מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח **שמואלביץ** זצ"ל:

כוחו של משה רבינו לשאת את בחיקו את כל ישראל נבע מהיותו נושא בעול עם חבירו ומשתתף בצרתם של ישראל. בפסוק בפרשתינו (ב, יא) "ויהי בימים הרבים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם", פירש רש"י "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם". ובמדרש (שמות רבה א, כז) אמרו: "היה רואה בסבלותם ובוכה, ואומר חבל לי עליכם מי יתן מותי עליכם, שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט, והיה נתן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהן" השתתפות בצער במידה כזו, עד כדי מסירות נפש

המושג נשיאה בעול' היה בעל מימד מיוחד במושגיו העילאיים של מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח **שמואלביץ** זצ"ל. מרגלא בפומיה: "סכלים סבורים שלשאת בעול פירושו רק לעזור לשני. כאשר אדם נפצע וכבר חבשו אותו, הוא מסוגל לעשות הכל בכוחות עצמו, אבל הוא עדיין בעל יסורים...".

"לעזור לו אי אפשר, אך מה עם נשיאה בעול?"; היה זועק, "במה ניתן עכ"פ לעזור לו עכשיו? להתחלק אתו בכאבו!", תבע.

"לשאת בעול, כוונת הדברים כפשוטן - להתחלק עמו במשא". והוסיף: "כאשר אחד נושא תבילה כולם מבינים את סבלו ומטים שכם לעזרה, וכשהוא נושא תבילת יסורים? אזי צריך להטות את הלב אליו!".

כשהיה שומע על חולה כלשהו, היה פורץ בבכי לעתים היה נע אנה ואנה בחדרו, כשהוא שרוי בחוסר מנוחה ובאין מרגוע לנפשו מרוב צער.

בהלווייתו השתתף סומא בשתי עיניו. לשאלת המלווים מה ראה לבוא ולטל חלק בהלוויה, השיב האיש: "הייתי אצל ר' חיים, והוא התענין במצבי



הגאון ר' נחמן נחמציק (נחם) זצ"ל

ג' שבט תשס"ו • ח"י שנים לפטירתו



אביו ר' יהושע למד בישיבת מיה, ובגיל י"ז כבר הוסמך להוראה מהג"ר אליהו ברוך קמאי זצ"ל אב"ד ור"מ מיה, אך טבעי היה שגם בנו ר' נחמן ילמד במיה, ואכן כבר בילדותו גלה למקום תורה ללמוד בישיבה קטנה במיה, אח"כ נסע לישיבת אהל תורה בברנוביץ שם ספג תורה ויר"ש מראש הישיבה הג"ר אלחנן וסרמן הי"ד ומהמשגיח הגה"צ ר' ישראל יעקב לובטשאנסקי הי"ד. ר' נחמן זכה לישון בביתו של הגר"א וסרמן חודשים רבים, ואף היה מספר רבות על תקופה זו.

לאחר מכן עבר ללמוד בישיבת מיה, שם דבק ברבו המשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, וכל ימיו היה מוסר מדבריו ושיחותיו כשהוא מזכירו בירת הכבוד "המשגיח". כשגלתה ישיבת מיר לוילנא ואח"כ לשנגחאי גלה עמהם. אחרי המלחמה נישא לבת זוגו שושנה בשנגחאי, ומיד אח"כ היגרו לארה"ב והתיישב בברוקלין יחד עם שאר בני הישיבה, באותן שנים עזר להג"ר אברהם קלמנוביץ זצ"ל בהקמת הישיבה בברוקלין, ואף גייס נדיבים שעזרו בכלכלת הישיבה, והיה ידידם בלב ונפש של הגאון רבי שמואל ברנבוים זצ"ל ושל מרן רה"י רבי נחום פרצוביץ שאף היה מתכתב עמו בלימוד כל השנים [ראה להלן].

כעבור כמה שנים שלח ידו במסחר לפרנסת ביתו, אך תורתו היתה קבע, ולמד בישיבה ברוב שעות היום. הוא הצליח בעסקיו ונדד בנד עזר לכמה ישיבות, במיוחד להגר"א קוטלר זצ"ל בישיבת לייקווד, עמו עמד בקשר הדוק והיה מבקרו לעתים תכופות כן

הגאון ר' נחמן נחמציק זצ"ל נולד בשנת תרפ"א בעיירה רוביזביץ, ונקרא ע"ש זקנו הרה"ג רבי נחמן גולדברג זצ"ל שהיה ת"ח מופלג, וכתב כמה חיבורים על הש"ס שנאבדו בשנות המלחמה. הוא לא רצה לקבל על עצמו עול הרבנות והתפרנס מעסק שהיה מופקד בידי מנהל כשהוא עצמו עוסק בתורה במשך כל ימות השבוע, ורק ביום חמישי אה"צ התפנה לדבר עם המנהל, על עניני העסק. הוא היה נכדו של הצדיק המפורסם הרב רבי נחמן זצ"ל מעיר קלעצק שהיה מתלמידי הגר"א, ונודע בשם ר' נחמן תהלים זאגער, מסופר עליו שהגר"א היה מפנה אנשים אליו



לברכה וישועה והיה אומר שבטח תישמע תפלתו. (נפטר כ"ב שבט תקס"ד) על מצבתו נחרט פ"נ החסיד המפורסם איש אלקי מוהר"ר נחמן, לפי צואתו נחצב לו קבר לעצמו בריחוק ד' אמות מכל צד מסביב, גדר קטנה הקיפה המצבה מסביב, (ע"פ פנקס קלעצק עמ' 10).

היה מעורב בעזרה וסיוע לחינוך העצמאי, כמו כן עמד בקשר עם פוסק הדור הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בערך בתשכ"ה התפנתה משרה בישיבה, והציעו לו להרביץ תורה לתלמידים, ואכן החל למסור שיעורים ב'התנדבות מלאה' במשך כעשרים שנה, ונקשר בנפש תלמידיו כשרבים מהם העידו שרק הדעות להשפעתו ואהבת התורה שבערה בקרבו צמחו להיות בני תורה. היו הרבה תלמידים שכל כך נקשרו אליו, עד שבסיום השנה לא רצו לעלות לשיעור הגבוה יותר, בנוסף הרביץ תורה לבעלי בתים בשבתות עשרות בשנים

מנחם משיב נפשי

ידידות מופלאה שררה בין מרן רה"י הגאון רבי נחמן נחמציק, ובטווי הערכה הדדים מופלגים עברו בין שני האישים הגדולים, מתוך עשרות מכתבים מצטטים אנו להלן ג' מכתבים הנוגעים לענינא דיומא, בענין שבויי מלחמה, והמצב השורר בארץ הקודש.

"המצב בארץ לדעתי בלתי ברוה, ולה' התשועה... ונראה כי הכלל כולו חיים בזכות הישיבות בכל פזורי כלל ישראל"

מכתב א'

הונני מוסיף שלעת כזאת כל תופס ישיבה בכל מקום שהוא צריכים להחזיק בהם בכל מאמץ בכל הענינים, כי כעת איננו יודעים כלל המצב ובפרט העתיד, וכל ישיבה בכל מקום היא מבצר עז לכלל ולפרט, ונראה כי הכלל כולו חיים בזכות הישיבות בכל פזורי כלל ישראל.

ב"ה שלומדים בישיבה הק' פה בשקידה רבה, והלואי כל הימים, למרות המצב הבלתי ברוה שכנראה ימשך לא לימים קצרים.

אסיים בברכה שיריה רוב נחת מכל צאצאיו שי עכשיו לא יכלתי לכתוב חד"ת אך במענהו נא לכתוב לי דבר חריף כדרכו ובברכת הצלחה וברכה וכט"ס ידיו הנאמן הדוש"ת בלו"ג ומקרב לב אוהב, נחום פרצוביץ

המכתב נשלח בדיוק לפני כ-50 שנה ממרן רה"י רבי נחום לידידו ר' נחמן בימי מלחמת יום כיפור וכה כתב אליו:

בע"ה, אור ליום ב' וישב תשל"ד פעה"ק ירושלים להו"כ יד"נ הרבה הגאון המפורסם וכו' וכו' כש"ת מוהרנ"ג שליט"א ע"ש ביתו שי' שלום וברכה.

אחדשה"ט באה"ה... **המצב בארץ לדעתי בלתי ברוה, ולה' התשועה,** עכ"פ זה שנינו המצב משהי' לפני יוה"כ, והוכחה וראי' נוספת לערכו של כחי ועוצם ידי, ונדמה לפי דרך הטבע כי העתיד בארץ מעורפל מאד וצריכים ישועה ממשית וגם נסית ברוה וגשם מתפללים למצב בכללי, והשי"ת ישמע שוועתנו ויעיר רוח תועי בינה לשוב למקורם, אך בין כך צריך לעסוק בתורה ובגמ"ח להנצל מחבלו של משיח.





בבית הכנסת שבשכונתנו, זכה לשתי שולחנות תורה וגדולה במקום אחד, והיה מרבה פעלים לצדקה וחסד בהצנע לכת. וכן היה מסייע לרבים מיוצאי מיה ובמשך הרבה שנים נהג לשלוח לידידו ורעו מרן רה"י רבי נחום פרצוביץ זצ"ל סכומי כסף כדי

לחלק לצרכים רבים בארה"ק.

אנשים רבים היו מתייעצים אתו בעניניהם ונהנים עצה ותושיה מפקחותו ושכלו הישר.

נפטר בגיל פ"ו שנה בג' שבט תשס"ו הלווייתו יצאה מהיכל הישיבה בברוקלין, ובישיבת מיר בירושלים,

ונקבר בהר המנוחות. ת.ג. צ. ב.ה.

מאיר שולביץ על הסיוע בהכנת המאמר

תמונות: יישר כח להג"ר שמואל נחם [בן הג"ר נחמן נחמציץ] על מסירת התמונות לפרסום. תש"ח לו

"...אצלנו נפחדים לגורל השבויים אצל הערבים, ובמיוחד לבני התורה ובראשם הגה"צ מוהר"י הוטנר שליט"א יושיעם השי"ת במהרה משבי דקשה מכלן (ב"ב ח:), ומתפללים עבורם תדיר."

מכתב ב':



המכתב נשלח בחודש אלו שנת תש"ל, [היו אלה ימי מתח וחרדה לאחר שביום ה' אלו נחטף הגאון רבי יצחק הוטנר בידיהם של מרצחים ערביים, הגר"י הוטנר חזר אז מאחד מביקוריו באר"י ובטיסה מפרנקפורט לנוי יורק נחטף המטוס ע"י מחבלים ערבים והונחת בשדה התעופה זרקא שברדן. במשך שבועיים התנהלה דרמה בינלאומית כאשר כל העולם החופשי נחרד מאיומי המרצחים, ובעם היהודי ובצבור החרדי בפרט עברו גלי פחד וחרדה מיוחדים כי המרצחים הפרידו את הגאון יחד עם עוד 12 יהודים מתוך שאר בני הערובה ואיימו להוציאם להורג. בהיכלות התורה ובבתי המדרשות נערכו תפילות במשמרות של יומם ולילה, וזעקות התפילה הדהדו במשך שבועיים בכל מרכזי העולם היהודי להצלת בני הערובה, ובמיוחד חרדו לגורלו של הגר"י הוטנר] **וכה כתב אליו:**

בע"ה

יום ו' עש"ק כי תצא פעה"ק ירושלים י"ב אלו תש"ל

להו"כ ידידי עוז הרב הגאון המפורסם וכו' כש"ת מוהרנ"ג שליט"א עכב"ב ה' עליהם יחיו כולם

יעמדו על הברכה סלה.

אחדשה"ט באה"ר, יקרת מכתבו קבלת... והנה בנוגע לאפשרות נסיעתי עדיין לא הוחלט אם ומתי, בינתיים ההליכה קצת יותר טובה כמדומני, ב"ה הראיה שנדמה שכת"ר כבר הי' בעת שהורעה נדמה שחזרה לקדמותה, ב"ה על חסדיו, וכנראה שזו הי' מסיבה צדדית חולפת. אך כמובן עוד

מתבקשת רפואה שלמה, הנני אומר את השיעור היומי כרגיל - את השיעור כללי בישיבה אמרתי בישיבה לא בעמידה, ואני יושב לא הרבה זמן בישיבה, ב"ה שאפשר לשבת וללמוד, וכי מה נרצה יותר.

...אצלנו נפחדים לגורל השבויים אצל הערבים, ובמיוחד לבני התורה ובראשם הגה"צ מוהר"י הוטנר שליט"א יושיעם השי"ת במהרה משבי דקשה מכלן (ב"ב ח:), ומתפללים עבורם תדיר.

...נראה בעליל כי מוכרחים להתחזק בתפילה ובבקשת רחמים מהשי"ת ע"ד מצב הכלל והפרט ברוחניות ובגשמיות, ובימי התשובה האלו מרמזים לנו כי צריך להתעלות כדי להחזיק מעמד במצב שכעת, יה"ר שהשנה הבאה עלינו לטובה תחל שנה וברכותיה אכיה"ר

אם כי לא כתבתי כעת חד"ת הנני מבקש מכתרה"ה שאל ישיב לי כגמולי **ויהנני בחד"ת שלו היקרים לי מאד** וכעת אסיים בברכת הצלחה וברכה בכלל ובפרט.

כעתירת ידידו הדוש"ת בלו"ג נחום פרצוביץ

"...המצב הכללי בארץ שקט למרות כל העירבוביא שמסביב, כמוכן בימים האחרונים אמרנו באבד רשעים רנה (משלי יא, ז), ויה"ר שיתחיל כבר קץ הרשעים... ואנו מלאי הודי' על שחרור השבויים ב"ה שכל הזמן היינו שרויים במצוקה אודות מצבם, והרבה התפללו עבורם וב"ה שנשמעו התפלות ויצאו מאפלה לאור גדול."

מכתב ג':



המכתב נשלח בערב ר"ה שנת תשל"א לאחר ששוחרר הגר"י הוטנר וכל השבויים בהשגחה מופלאה בס"ד, וכה כתב אליו:

בע"ה יום ער"ה תשל"א

להו"כ ידי"ג הרה"ג המפורסם וכו' כש"ת מוהרנ"ג שליט"א ע"ש כל משפחתו הכבודה שיחיו שנת שלום ושלוה השקט ובטח הצלחה וברכה עד בלי די סלה.

אחדשה"ט באה"ר הנני בזה לברכו לשנה החדשה הבעל"ט בברכת לשנה טובה תכתבו ותחתמו בסשצ"ג [בספרן של צדיקים גמורים] לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום, אצלנו אין חדשות מיוחדות, בענין מצב בריאותי קצת הוטב כנראה ע"י טיפולים שהנני עושה אצל רופא א', וזה נותן לי קצת תקוה להשי"ת שאולי עי"ז יוטב בהרבה

ונראה אין יפול דבר, בינתיים אמרתי שיעורים כסדרן אם כי בישיבה ולא בעמידה.

...המצב הכללי בארץ שקט למרות כל העירבוביא

שמסביב, כמוכן בימים האחרונים אמרנו באבד רשעים רנה (משלי יא, ז), ויה"ר שיתחיל כבר קץ הרשעים, כמו שאנו מתפללים וכל הרשעה כעשן תכלה, ויתקיים בנו שמחה לארץך וששון לעירך וכו', ואנו מלאי הודי' על שחרור השבויים ב"ה שכל הזמן היינו שרויים במצוקה אודות מצבם, והרבה התפללו עבורם וב"ה שנשמעו התפלות ויצאו מאפלה לאור גדול.

אסיים מכתבי בברכות כוח"ט בסשצ"ג לידידי כתר"ה שליט"א וביתו כ"א וא' וכולם בכלל.

כעתירת וברכת ידידו הדוש"ת בלו"ג מברכו בהצלחה וברכה וכט"ס בכל המובנים

נחום פרצוביץ

מקורות: ספר בנין נחום, ויש"כ גדול להעורך הג"ר